

Schemerzone en Luchtkastelen

25 jaar Grafiekplatform VOG

door: Joyce Gabeler en Jef Schaeps

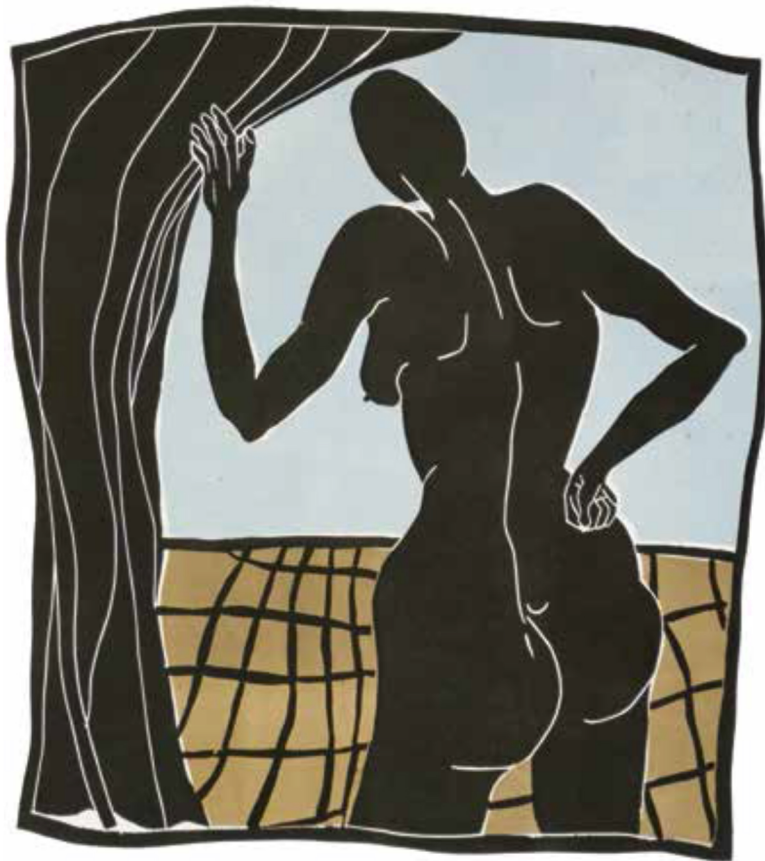
Het Grafiekplatform VOG bestaat dit jaar vijftienvintig jaar. En een jubileum van het platform kan eigenlijk maar op een manier worden gevierd, en wel met een grote tentoonstelling van hedendaagse grafiek. Die tentoonstelling komt eraan. Van 14 tot en met 30 september laat tentoonstellingszaal Zaailand in Leeuwarden een groots overzicht zien van het beste, mooiste, intrigerendste en prikkelendste wat de leden van ons grafiekplatform te bieden hebben.

Het grafiekplatform VOG bestaat vijftienvintig jaar. Een kwart eeuw inzet en propaganda voor de eigentijdse grafiek. De keuze voor een jubileumtentoonstelling was snel gemaakt. De stad waar die moest plaatsvinden ook: Leeuwarden. Het kan niemand zijn ontgaan dat Leeuwarden in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa is. De stad zindert al maanden van de vele activiteiten, die zich overigens tot buiten de stadsgrenzen uitstrekken. Eigenlijk is heel Friesland een beetje hoofdstad van Europa dit jaar. Tot de belangrijkste activiteiten behoort een tentoonstelling in het Fries Museum: Escher op reis. Een slimme keuze voor een tentoonstelling die Europese aandacht moet trekken. Immers, M.C. Escher (1898-1972) is niet alleen geboren in Leeuwarden, hij behoort buiten de landsgrenzen tot de bekendste Nederlandse kunstenaars. En, voor het grafiekplatform VOG niet onbelangrijk, hij was in de eerste plaats een graficus. Aansluiting zoeken bij die tentoonstelling lag dus voor de hand.

Marijke van Dijk, *Where from, where to? Staique Fort, Ireland (drieliuk)*, chine collé linoleumdruk, (3x) 14 x 21 cm, 2018

Het thema van de VOG-tentoonstelling is Schemerzone en Luchtkastelen. Immers, de wereld van Escher beweegt zich in een vacuüm, een schemerzone, zo redeneerde de commissie die zich hierover boog. Zij vond inspiratie in een gedicht van Gerrit Komrij.

Hilda Boer, *L'insomnie*
(uit drieluik), lino-sneede,
43 x 47 cm, oplage 6, 2018

Etta Boerkoel,
*Noorderlicht, droomt
Mauk?*, 25 x 35 cm, ets /
aquatint op zink, oplage
10, 2018

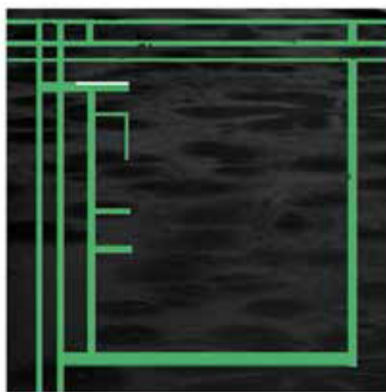
Lia Stouten, *Zweven*, ets, 73 x 35 cm, 2018

Bea Verheul, *De doorbraak*, ets en aquatint, 57 x 49 cm, 2018

Manuel Kurpershoek, *Ans tuintje*, MDF snede, 31 x 31 cm, oplage 6, 2018

Marijke Verhoef, *Zonder titel*, C-print en zeefdruk, 21 x 21 cm, 2018

‘Wie weet zijn er niet eens twee afzonderlijke werelden, maar lopen ze gewoon door elkaar. Wie weet zijn de twee werelden een en dezelfde wereld. De wereld hier en de wereld daar. De wereld van nu en de wereld van straks. De wereld van de mensen boven en de wereld van de mensen beneden. Luchtkastelen op aarde of echte kastelen in de lucht, wat doet het ertoe?’

(Gerrit Komrij, *De Klopgeest*, Amsterdam, De Bezige Bij, 2001, p.203)

Een intrigerend uitgangspunt voor de deelnemende kunstenaars. Ruim 60 grafici laten werk zien in alle mogelijke technieken met het thema als basis. M.C. Escher, de maker van zulke beroemde prenten als *Kringloop*, *Relativiteit*, *Metamorphose* en *Dag en Nacht* – doe een zoekactie op het internet en je herkent ze gelijk – zal niet in ieders werk herkenbaar zijn en dat hoeft ook niet. De creativiteit van de exposanten staat garant voor een uitdagende tentoonstelling.

Wim Jonkman, *Tomeloze osmose*, litho, 100 x 130 cm, oplage 9

De tentoonstelling geeft ruim baan aan twee gastexposanten, Wim Jonkman en Mirka Farabegoli. Wim Jonkman (1947) is weliswaar niet geboren in Leeuwarden maar is wel een echte noorderling. Sinds 1979 bezit hij een lithografische werkplaats in het Groningse Uithuizermeeden. Hij reageerde enthousiast op de uitnodiging van de VOG en schreef: ‘In mijn jeugd fietste ik, met regelmaat, in de herfst aan het eind van de middag naar mijn grootouders, aan de andere kant van het dorp, om samen met hen te “schemeren”. Voor mij een favoriet moment van de dag. Het licht sloop dan uit de dag, ons achterlatend in tweelicht. Het indrukwekkende gevolg was, dat in de massieve stilte aldaar en met de geruststellende geur van opa’s sigaar, de ons omringende werkelijkheid voor meerdere uitleg vatbaar werd.’

De andere gastexposant is Mirka Farabegoli (1983). Voor haar is de tentoonstelling een thuiswedstrijd, ze is althans geboren in Leeuwarden. Haar opleiding volgde ze aan de ArtEZ Hogeschool in Arnhem en zij is verbonden aan het bekende atelier Plaatsmaken in dezelfde stad. Een van haar laatste projecten was getiteld Mannigfuald en behelsde een bezinning op het werk dat zij de laatste zes jaar heeft geproduceerd. Kritisch onderzocht zij de grenzen en mogelijkheden van haar werk. Schemerzones en luchtkastelen zijn dan niet ver weg natuurlijk. De tentoonstelling heeft onderdak gevonden in winkelcentrum Zaailand. Dit in Leeuwarden bekende gebouw beschikt op de eerste verdieping over een riante plek om een dergelijk omvangrijke tentoonstelling te huisvesten. En het winkelcentrum bevindt zich in de directe omgeving van het Fries Museum. De tentoonstelling is trouwens niet de enige activiteit die grafiekplatform VOG ontplooit in Leeuwarden. Een speciaal project is de samenwerking met Tresoar: acht koppels van Friese dichters en grafici combineren tekst en beeld tot prenten op A3 formaat, in een fraai uitgegeven jubileumbox. De prenten zijn gemaakt in zeefdruk en risodruk. Hierover meer in een volgende nummer van Raam. Tijdens de tentoonstelling is ook een demonstratie te volgen bij een popup risowerkplaats. De meest recente informatie is te vinden op de website van grafiekplatform VOG: www.grafiekprojecten-vog.nl/projecten/jubileum.

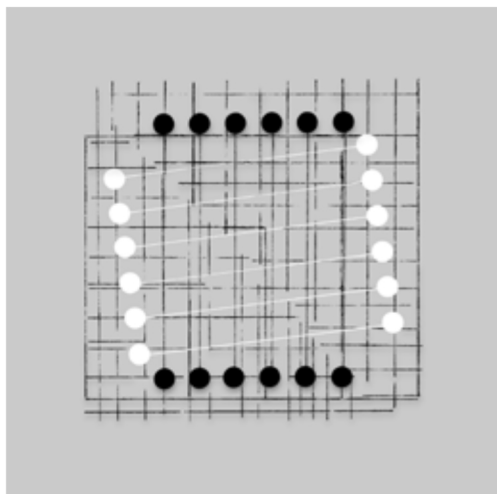
Tentoonstelling *Schemerzone en Luchtkastelen*, van 14 tot en met 30 september 2018, op de eerste verdieping van winkelcentrum Zaailand 147 in Leeuwarden, openingstijden: dinsdag t/m zondag 12-17 uur. Bij de tentoonstelling is een catalogus te koop met werk van alle deelnemende kunstenaars.

Popup Riso-drukwerkplaats Knust is op 15, 16 en 18 t/m 21 september aanwezig om demonstraties te geven en prenten te drukken in risodruk.

De bij dit artikel getoonde prenten maken deel uit van de expositie.

Sjoerd Tegelaers, *Last chance for a slow dance*, mezzotint, 40 x 40 cm, 2018

Carrie Meijer, *SL 04*, digital print, 25 x 25 cm, oplage 1, 2018